

פרוטוקול מס. ~~148~~ 158

מישיבת ועדת הכלכלה

יום ה' ו' בשבט, תשל"ו - 8 בינואר, 1976, שעה 10.30

נ כ ח ו

חברי הוועדה: היו"ר י. מודעי
א. אנטבי
י. דרניצקי (יו"רין)

מוזמנים: עו"ד י. שורץ
הרב ש. נתן
גב' צ. חביב
{ משרד התיירות

מזכיר הוועדה: פ. פלקסר

יועץ כלכלי: ד. לב

ר ש פ ה: א. דגני

סדר-היום: חוק שירותי תיירות.

חוק שירותי תיירות, תשל"ג-1972

היו"ר י. מודעי: אני פותח את הישיבה.

נמשיך את הדיון בחוק שירותי התיירות. בקשתו של היו"ר הוועדה היא שנסיים היום את הדיון ונשתדל למלא בקשה זו.

עו"ד י. שורץ: אשר לוועדת הביקורת המופיעה בסעיפים 13-16 שבגינם הופיע היועץ המשפטי לממשלה - היועץ המשפטי ביקש שהות לדבר עם שר המשפטים ועם שר התיירות כדי לשכנעם לזנוח את העניין. שר המשפטים היה בדעה שמיותר ליצור טריבוטל נוסף וכתב ברוח זו לשר התיירות. שר התיירות מוכן לקבל את עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה ושל שר המשפטים ולוותר על הסעיפים 13-16 אשר יוצרים טריבוטל שיפוטי נוסף, אבל הוא ביקש להביא בפניכם שהיועץ המשפטי לממשלה, שהציג את הדברים בפני הוועדה, אמר בצורה אוהדת שייעשה המאמץ מבחינה מינהלית כי בחי-משפט השלום ישבו במשפטים כאלה בצורה מהירה ושיהיו שופטים נוספים. היינו מבקשים שכאשר מבחינה מינהלית ייעשה שימוש בהמלצות ועדת-לנדוי בענין זה יזכרו לטובה את ועדת הביקורת שביקשנו ושהנושא יזכה למעמד מתאים בישום המסקנות של ועדת-לנדוי.

היו"ר י. מודעי: שמענו את דבריך. המלצות אלג לא תבאנה לוועדה אבל יש לנו אולי דרך לתת לכך ביטוי.

פ. פלקסר: מי שיביא את החוק לקריאה שניה וקריאה שלישיה יוכל להמליץ על כך.

היו"ר י. מודעי: נרשום זאת לפנינו.

עו"ד י. שורץ: זה לא תנאי לויתור של השר, אבל משאלה של השר.

פ. פלקסר: חבר-הכנסת שערי ביקש להתנצל שאיננו יכול לבוא לישיבה. הוא שומר לעצמו זכות להביא הצעות לקראת ההצבעה האחרונה.

סעיף 22 - גביית עדות מוקדמת

עו"ד י. שורץ: בהיעדרה של גב' פנחסוביץ, נציגת משרד המשפטים, אני מבקש למסור בשמה למען ההגינוח כי לדעת משרד המשפטים סעיף 22 הוא מיותר לאור הוראות סעיף 106 לחוק סדר הדין הפלילי, והם היו מציעים למחוק אותו.

אינו דומה סעיף 106 לחוק סדר הדין הפלילי לסעיף 22 המוצע. חוק סדר הדין הפלילי איננו נותן את הכלים שנותן סעיף 22. אנו עומדים על כך שסעיף 22 ישאר מאחר וסעיף 106 מחייב שיוגש כתב אישום או שנפתחה חקירה, וזו פרוצידורה שלא יכולה להתקיים אצלנו, כי התייר המתלונן פונה למשרד התיירות ולא למשטרה. משרד התיירות הוא החוקר את התלונה. פרוצידורה זו מתאימה אם לא מדובר בתייר העומד לעזוב את הארץ ועדיין אין כתב אישום. אם התייר עומד לעזוב את הארץ לא ניתן יהיה לגבות את העדות. אינני אומר שבכל מקרה ייפתח תיק. אבל אם נמצא לנכון לפתוח תיק חשוב שתהיה עדות ושנוכל להביא אותה ולהשתמש בה כראיה. איננו פוגעים בסמכויות של שר המשפטים. הוא יתקין את התקנות ויקבע את הכללים. כל כללי החקירה הנכונה והזכות לשמוע את הצד השני יכובדו.

אנו מבקשים שסעיף 22 ישאר בנוסח המוצע, אבל הואיל והסכמנו לוותר על ועדת הביקורת לכך מיותר לציין בסעיף זה.

היו"ר י. מודעי: סעיף זה דן באפשרות להגיש טענות לבית-המשפט שתוכנם עדות שנמסרה על-ידי התייר בכניס חוקר שנקבע מטעם שר המשפטים. בהיעדרה של נציגת משרד המשפטים אושה לעצמי להבהיר, כי בדרך-כלל הפרוצידורה איננה מאפשרת לגבות עדות אלא בפני שופט בנוכחות הצדדים ובפרוצידורה קבועה מראש עם מורכבות רבתי, פרט לסעיף 106 לחוק סדר הדין הפלילי המאפשר פרוצידורה כזו בצורה מוגבלת ומסוייגת. אם אינני מועה, יהיה זה החוק הראשון - אם נשאר את סעיף 22 - שלפיו נאפשר בנסיבות מיוחדות ועל-פי כללים שיקבע שר המשפטים חקירה מחוץ לכתלי בית-המשפט. הקושי הוא שעל מסמך זה אין עוררין. הוא מובא לבית-המשפט כאילו הוא בא משם, אפילו מכניקות נגדיות אינן תופסות מבחינה משפטית. זהו הסוף. לכן הסעיף הוא כבד.

י. דרניצקי(יודין): אני תומך בסעיף זה כיוון שבלעדיו ברוב המקרים נחמיץ את העדות של הקרבן. איזה דין צדק אפשר לעשות אם לא ניתן להביא עדות של אדם שהיה קרבן ליחס רע או להפרת הסכס? אם לא נלך בדרך זו נגדיל את העיוותים פי כמה, שהרי מדובר בתייר העוזב את הארץ. יש כאן כמה סייגים: ניתנת הזדמנות למואשם לחקור את העד בפני החוקר, ודבריו יירשמו ויובאו כראיה בפני השופט יחד עם עדותו של הקרבן. השופט יפסוק דבריו של מי מהם מהימנים יותר עליו. מבחינה משפטית טהורה אין כאן עיוות של הפרוצידורה המקובלת.
אני חושב שדווקא הרצון לשמור על כללים אלמטריים של משפט הוגן מחייבים אותנו לפתוח פתח כדי לאפשר לתייר לתת עדות, שאם לא כך תהיה למואשם עדיפות מראש. ויתרנו על הרעיון של הקמת טריבונל שיפוטי; סעיף זה דן בראיה שתובא בפני בית-המשפט.

א. אבטבי: אני רואה את האמור בסעיף זה בחומרה כי הוא יכול לשמש תקדים לגבי מקרים אחרים בהם דרושה חקירה מהירה. בהסתמך על תקדים זה חוששני שיתבעו גם במקרים אחרים גביית עדות על-ידי חוקר ולא בדרך המקובלת. אני מציע לשקול נוסח שונה שיאפשר להביא את התייר לבית המשפט לגביית עדות כדי שלא יהיה עיוות דין. נוסח כזה בחקיקה הוא לדעתי מסוכן.

היו"ר י. מודעי: אני רוצה לומר כמה דברים בעיקר לאנשי משרד התיירות. הבעיה היא מובנת ומוכרת, הסברתם אותה היטב לאורך כל הדיונים בחוק. מה שאתם מבקשים לאשר איננו באותו היקף כמו טריבונל שיפוטי, אבל מבחינה מסוימת הוא הרבה יותר חמור. טריבונל שיפוטי נוסף מפריע למערכת המשפט, אבל לא לעשיית צדק, כי בראשו ישב שופט. חבר-הכנסת יודין השתמש במושג "פרוצידורה". פרוצידורה במשפט זה מהות, לא במינהל. זהו אמצעי ההתגוננות של הנאשם; זה כלי האישום של המאשים. ואני שואל: באיזה מקרים תעשו בכך שימוש? אם זהו מקרה דחוף של תייר הצריך לעזוב את הארץ חוך שעות, הרי כדי לענות עליו תצטרכו לקיים רשת של חוקרים הפרושה על-פני הארץ. אם יהיו שני חוקרים האחד בתל-אביב והשני בטבריה, הענין איננו בר-ביצוע לגבי תיירים הצריכים לעזוב את הארץ חוך מספר שעות. אני רוצה להניח שמדובר בתיירים שכוונתם לשהות בארץ עוד שבוע. במשך שבוע אי-אפשר להגיש כתב אישום.

אלמלי הייתי סבור שדרוש הכלי הזה, הייתי אומר שאני נגד אישור הסעיף, נא ללכת לבית-המשפט, להביא עדים, כולל המחלונן. אני מכיר את הנסיבות המיוחדות, ולכן אני מציע לוועדה להעביר את הנטל הזה לבתי-המשפט ולומר: עדות שגבה שופט בכתב מתייר, לפי כללים שקבע שר המשפטים. נפתח פתח לשר המשפטים לקבוע כללים לפיהם שופט לא יהיה חייב לשבת רק לאחר הגשת כתב-אישום, וזאת מחוץ רצון להתגבר על פרוצידורה שלוקחת שבועות, חדשים ואפילו שנים. זה יהיה מעין שופט חוקר. גם היום ניתן לקבל צו של שופט בהיעדר אחד הצדדים.

- י. דרניצקי (יודין): אתה מציע משפט בזק?
- היו"ר י. מודעי: רק חקירה על-ידי שופט, לא חוקר. זה קיים במערכת.
- י. דרניצקי (יודין): אני מוכן לקבל את הצעתך. אינני מאמין במשפטי-- בזק. בדרך של תקנות יוכל אולי שר המשפטים להביא לכך ששופטים יתמסרו לגביית עדויות כאלה. ניתן לקבוע כמה שופטים תורנים לענין זה.
- היו"ר י. מודעי: זה נעשה כך בפעל.
- עו"ד י. שורץ: נכון שזה ענין חריג, אבל אנו עוסקים כאן בתיירות ואין שום חוק אחר הדן בתיירות.
- היו"ר י. מודעי: יש לי הנשם שאחה יכול בנקל לקבל את הצעתי.
- עו"ד י. שורץ: יש לי הסתייגות. אנו זקוקים לכלי הזה, שאם לא כן אין לנו צורך בחוק. התייר עוזב את הארץ, אין עדות והמואשם יצא זכאי. לכן כללנו את הסעיף בחוק. אי-אפשר לוותר עליו כי מדובר בתיירים. נכון שיהיו מקרים בהם לא נצליח לגבות את העדות, ואז לא יפתח חיק. באותם מקרים שניתן להביא חוקר ולגבות עדות, מדוע נמנע זאת?
- היועץ המשפטי לממשלה אמר בדבריו: לא דרוש טריבונל כי קיימת פרוצידורה מהירה לגביית עדות.
- היו"ר י. מודעי: הוא לא השמיע את הנימוק הזה.
- עו"ד י. שורץ: בסוף דבריו, כאחד הנימוקים להסכמה לוותר על הטריבונל הוא ציין את סעיף 22.
- היו"ר י. מודעי: הוא לא הסתמך על ראורגניזציה במערכת של חוק התיירות. הוא דיבר על טריבונלים קיימים. יכול להיות שזה הופיע כנימוק-עזר שולי. לא התרשמנו מהנימוק הזה. הנימוק היה התפיסה הבסיסית.
- עו"ד י. שורץ: לא הייתי נוכח בישיבה עם היועץ המשפטי לממשלה, אבל קאתי את דבריו בפרוטוקול וזה הרושם שקיבלתי.
- להצעה בדבר חקירה על-ידי שופט, נכון שהיא משיגה את החוצאה. אבל אם נכתוב "שופט" זה יחייב בכל מקרה חקירה על-ידי שופט. אתם יצאתם מהנחה שהחוקר יהיה פקיד במשרד התיירות. הוא לא חייב להיות פקיד. נשאר את המושג "חוקר" ושר המשפטים יחליט אם החוקר יהיה שופט או אדם שיש לו כשירויות להיות שופט. יתכן ששר המשפטים יחליט שהחוקר יהיה שופט שפרש לגמלאות. כעקרון אני מסכים שהחוקר צריך להיות בעל כשירויות ולא פקיד מינהל. אבל המושג "שופט" הוא מחייב. אפשר להעסיק שופטים שיצאו לפנסיה או אנשים הכשירים להיות שופטים. אני מציע להשאיר זאת לשיקול-דעתו של שר המשפטים.
- גב' צ. חביב: אפשר להגיד שזה יהיה הרשם.
- היו"ר י. מודעי: אני מניח שבתקנות ייאמר שזה יהיה שופט שלום.
- הרב ש. נתן: זוהי גם בעיה של ידיעת שפות. הנושא דורש התמחות מסוימת. אינני חושב שאפשר לדרוש משופט מומחיות גם בתחום זה. חשוב למנות חוקר שידע להציג את הבעיה בפני התייר, ואני מתכוון לאותם תיירים שאנו יכולים לתפוס אותם כאן, אינני מדבר על אלה השולחים חלונות או מגישים תביעות מחו"ל.
- התביעות הן בדרך-כלל כספיות. התייר טוען שבבית-המלון גבו ממני סכום מעבר למה שמגיע. אם אנו מגיעים למסקנה שיש יסוד לטענה, אנו מעוניינים שהדבר ייעשה בצורה מסודרת על-ידי חוקר.

אני רוצה לתמוך בדעת היועץ המשפטי שלנו.
יש לי נסיון של 28 שנה בנושאי חקירות. אני יודע עז למה דבר חשוב מבחינת יחסי ציבור שלנו.

היו"ר י. מודעי:
מה הקשר בין ההערה של היועץ המשפטי שהמשפט יישמע כעבור שנתיים לבין דבריך?

הרב ש. נתן:
אם משרד התיירות לא יוכל להוכיח לתייר המחלונן שהוא פעל בתקיפות כדי לתקן את העיוות תוך זמן קצוב וסביר, ידנו תהיה על התחלונה בתחום יחסי הציבור. אחרי שנה או שנתיים יש גם שינויים בערך הכסף. כל כוונתה של המערכת השיפוטית בהצעת החוק היתה שהתייר יבוא על סיפוקו ושזכויותיו תישמרנה. אם לא נוכל להבטיח פיקוח נמרץ, נפסיד את המערכה של יחסי הציבור.

היו"ר י. מודעי:
ההערה בענין השפות איננה במקומה. שופט איננו חייב לדעת לשון זו או אחרת. לשם כך יש מתרגמים רשמיים. זה לא ממין הטענה. בין אם זה יהיה חוקר או שופט, המשפט יישמע בתורו.

אנו עומדים בפני בעיה מרכזית. המשרד עומד על כך שזה יהיה חוקר כי הוא חושש שאם נאמר כאן "שופט" תהיה בלימה. (י. דרניצקי: המשרד עומד על כך, או במקרה זה שר המשפטים?) בדיון שלנו. שר המשפטים איננו עומד על כך.

י. דרניצקי: זוהי גם חוות-דעת של שר המשפטים.

גב' צ. חביב: כפי שהיתה..

היו"ר י. מודעי:
שר המשפטים לא נתן חוות-דעת חד-פעמית. הוא נסוג בענין ועדת הביקורת, שזה נושא יותר מקיף. אנו צריכים לקבוע את החוק. הנציגה של שר המשפטים הודיעה שהיא מוכנה לוותר על כך. שר המשפטים מוכן לוותר. מה שחשוב אלה הם הצרכים של משרד התיירות. שופט נותן לכם אתהתשובה, אבל החשש הוא שמספר השופטים הוא מוגבל והעומס המוטל עליהם הוא גדול, ולכן אם נגביל זאת רק לשופט חוקר יכולה להיות בלימה. שהרי אם בכל-זאת ניתן לחקור את התייר בטרם הוא עוזב את הארץ, למה נחמיץ את ההזדמנות הזו? זוהי הטענה של אנשי משרד התיירות. לפי הגרסה שאני השמעתי, ושחברי הוועדה הצטרפו אליה, אם שר המשפטים יתקין תקנות ושר התיירות ישכנע אותו שחשוב להפעיל שופטים - וזהו חנאי של הוועדה - פירוש הדבר ששופטים יש בכל עיר בארץ. קשה להניח שיהיה מספר כזה של חוקרים. נכון שהשופטים עוסקים בנושאים אחרים, לא בחוק התיירות, אבל דומני שאפילו מהבחינה הטכנית של היכולת להביא את התייר בפני שופט כדי שיגבה את עדותו, הייתם צריכים להשיב על כך בחיוב, כי חקירה כזו היא טובה לתיירות. עד שיבנו מערכת של חוקרים, עם כל המגבלות התקציביות של היום, זה ענין של שנים. אם יהיה חוקר אחד או יהיו שני חוקרים, קשה יהיה להגיע לתייר. אתם מזמינים לכת צרה.

לא נוכל להסכים שהמלה "חוקר" תופיע בפני עצמה. אינני סומך בענין זה על התקנות שיקבע שר המשפטים. הוועדה יודעת שהיא קבעה את המושג "שופט" וברור לה בידי מי היא משאירה את החקירה.

עו"ד י. שורץ:
אני מסכים לשופט, אבל הטעם שלי הוא ששופטים אינם עובדים בימי ששי.

היו"ר י. מודעי:
כמה פסקי דין או צווים יצאו לפני כניסת השבת?

עו"ד י. שורץ:
שופטים אינם עובדים בשעות אחר-הצהריים. יש לנו הרבה ועדות ערר שבהן יושבים אנשים הכשירים להיות שופטים, או שופטים שיצאו לגמלאות. המלה "שופט" היא מאד מגבילה. אולי נאמר: שופט או אדם אחר, ותקבעו ש"אדם אחר" יהיה באישורכם או באישור גוף אחר.

ההצעות שלפנינו הן לכתוב "שיתוף" בלבד או
"שופט" בתוספת "אדם אחר" עם הגדרות אצל אדם

היו"ר י. מודעי:

שלא יהיה שופט.

אני מסכים לשופט בתנאי שהוועדה תפנה לשר המשפטים
ולשר התיירות שידאגו לתקנות המסדירות חקירה

י. דרניצקי (יודין):

מהירה ויעילה על-ידי שופט.

לבקשה של חבר-הכנסת יודין אפשר לתת ביטוי
בעת הצגת החוק. הוועדה מקבלת את המושג "שופט".

היו"ר י. מודעי:

הוחלט: בסעיף 22 ייאמר "שופט" במקום "חוקר".

ההצעה להוסיף "אדם אחר" נפסלה. אני מבקש לשמור
למשרדנו זכות להסתייגות.

עו"ד י. שורץ:

אני מציע שתבררו את העניין עם שר המשפטים.

י. דרניצקי (יודין):

סעיף 23 - הפסקת שירות תיירות

סעיף זה אומר שהשר יהיה רשאי להפסיק עסק המתנהל
ללא רשיון, כאשר הוגש כתב-אישום. זהו שלב שיש

עו"ד י. שורץ:

הוכחות ודברים מבוססים ולא דבריה בעלמא. אם הנפגע סבור שהחלטה היא
שרירותית, פתוחה בפני הדרך לפנות לבית-המשפט. בית המשפט יכול לשנות את
ההחלטה של השר. האזרח לא נשאר חסר אונים מול ההחלטה; יש לו דרך להתגונן
נגד הצו המינהלי של השר.

היו"ר י. מודעי:

אתה צריך להציג גם מה לא חיובי בסעיף זה.
כאן לא נאמר שהוגש כתב אישום בגין העובדה שאין
לוא רשיון, שהעסק מתנהל בלי רשיון. זה נאמר בסעיף 18(ב). מדובר על כל
אישום, גם אם הוא גבה סכום יותר גבוה מהתעריף. (עו"ד שורץ: גם זה וגם זה.)
נאמר כאן: "הוגש אישום נגד עוסק בשירות תיירות". אפשר לצוות על הפסקת
מתן השירות בכל מקרה שהוגש אישום. כל הזמן טוענים נציגי משרד התיירות
שהמשפט יישמע כעבור שנתיים. גם במקרה זה יעבור זמן רב עד שהמשפט יישמע
ובית-המשפט יחן פסק-דין. ובמשך כל הזמן הזה העסק יהיה סגור. אינני
קובע אם אפשר או אי-אפשר לקבל את הסעיף, אלא שבסעיף זה יש חומרות שלא
באו לידי ביטוי בעת הצגתו. אני משאיר לחברי הוועדה את שיקול הדעת. כך
עומד הסעיף, ולא אחרת. אפשר לאשרו או לא לאשרו, אפשר לתקן אותו, אבל
זוהי משמעותו.

א. אבטבי:

כתב אישום מוגש לפי חנות-דעת של הקיד זה או
אחר במשרד התיירות. השר מוציא צו לסגירת העסק
עוד לפני שגבו עדות או עשו פעולה משפטית. זהו סעיף חמור. השאלה אם לא
ניתן לשלב סעיפים 18 ו-23 ולציין בגין איזו עבירה ניתן להוציא או סגירה.
אם השר שוכנע שנעשתה עבירה חמורה, הוא יהיה רשאי להוציא את הצו.
אם העסק נסגר, הנאשם מערער והוא יוצא זכאי. איך אפשר לפצותו על סגירת
העסק? לדעתי צריך לשלב את הסעיפים 18 ו-23 ולשנות את הנוסח.

י. דרניצקי (יודין):

אני מבין שהפסקת מתן שירות זהו עונש חמור ביותר.
יכולים להיות מצבים הדורשים התערבות אדמיניסטרטיבית
מיידית להפסקת שירות תיירות, כי הנזק הנגרם לתייר או למדינה הוא כה
חמור שאי-אפשר לשאת את המשך הפעלתו של העסק. עלינו לזכור שאנו דנים
בחוק תיירות ושתפקידנו להגן על ענף התיירות וליצור תנאים לתיירות
משגשגת. איננו יכולים להעמיד את עצמנו רק בצד אלה העוסקים בתיירות בלי
לחשוב על הצד השני. יכולים להיות מצבים שניתן פסס-דין או הוטל קנס,
ובכל-זאת העבירה נמשכת. אולי נאמר שהשר רשאי להפעיל סנקציה כזו
במקרה של עבירה חוזרת.

היו"ר י. מודעי: אני רוצה להתייחס לסעיף זה במסגרת אג'נדה לדעתו צריך למחוק אותו. אינני מצליח להיות למוף דעתו של מנסח הסעיף; כאשר מוגש כתב אישום מוציאים קודמתו לפועל את עסק-הדין החמור ביותר. בהרבה מקרים שלילת רשיון זה עונש הרבה יותר חמור מאשר הקנס. אני מצטרף לדעתו של חבר-הכנסת אבטבי שלא נוכל לאשר את הסעיף. אם נציגי המשרד יציעו נוסח המגדיר בבירור באילו מקרים תינקט פעולה אדמיניסטרטיבית, הוועדה תשקול אותו. בענין הרישוי הוועדה הסכימה להצעה ואמרה שאין להפעיל עסק בלי רשיון. יכול להיות שהוועדה תסכים לשקול הצעה על סגירה של עסק לזמן מסוים, דוגמת שלילת רשיון נהיגה לאחר תאונה קטלנית. תוך הזמן הזה צריך לעשות את הפעולה, ואז תהיה לו תרופה. נניח שמישהו גבה סכום שהוא כפול מהתעריף. בינתיים יסגרו לו את העסק לפי שיקול דעתו של השר? אתם בטוחים שמה שיקבע השר יהיה לפי שיקול-דעת הוגן. הוועדה איננה יכולה לתקן חוקים על-פי עקרון זה. היא צריכה להניח שמי שיפעל עלול גם לפעול מתוך שרירות-לב, והיא צריכה להגן על האזרח. זה צריך להיות תפקידנו כמחוקקים.

י. דרניצקי (יודין): אינני שולל באופן מוחלט את הסעיף. "הוגש אישום" פירוש הדבר שהענין נשמע בפני השופט.
(היו"ר י. מודעי: לא.)

עו"ד י. שורץ: אני מבקש להבהיר את הנקודה הזו. כאשר הוגש אישום - יש מסכת של עובדות שנגבחה בדרכים שונות. היא מועברת לפרקליטות. את התביעה מגישה פרקליטות המחוז, היא בודקת את התיק. אם פרקליט המחוז הגיע למסקנה שלכאורה נעברה עבירה ויש לו ראיות כדי להביא את התיק למשפט, אז הוא מגיש את כתב האישום. זה לא מוגש על-סמך חקירה, אלא זהו תיק שלכאורה בשל.

י. דרניצקי (יודין): החומר הוגש לאינסטנציה מוסמכת, לפרקליטות. היא מגישה כתב אישום נגד העוסק בשירותי תיירות. השר רשאי לתבוע חיקון הפגמים לאלתר, ואם תביעתו זו לא נתמלאה, הוא רשאי לאחוז באמצעים עד כדי הפסקת השירות.

היו"ר י. מודעי: אם הפגם הוא עושק, אתה מבקש שיוחזר הכסף.
י. דרניצקי (יודין): בענף זה יש שלל של אפשרויות. אינני בטוח שבמקרה של גביית כסף מעל לחעריף יסגרו את העסק. יש בעיות שונות של מצב סניטרי, חנאי הלינה, שירותי המטבח, חימום ואוורור. הוגשה תלונה של תייר, היא נבדקה. החומר נמסר לפרקליטות שמצאה לנכון להגיש כתב אישום. השמיעה תהיה בעוד חדשים. העסק איננו עומד בדרישות של חוק התיירות. אני רוצה לאפשר למשרד ללחוץ על בעל העסק לתקן את הפגמים. אם הוא עומד במריו ומוסיף להפר את החוק, השר רשאי אפילו לסגור את העסק. לדעתי זוהי גישה הוגנת.

הרב ש. נתן: אני רוצה להביא דוגמה על מקרה שקרה לפני חדשים של הרעלת מזון. המשך החזקת העסק פתוח היווה סכנה לבריאות הציבור.

היו"ר י. מודעי: במקרה כזה ניתן לסגור את העסק בו ברגע לפי חוק הבריאות. על הוראה זו בחוק הבריאות אני מברך.

הרב ש. נתן: הנסיון מלמד שיש מקרים מיוחדים שיש להם גם אספקטים מוסריים, המניעים אותנו להמליץ שזה לא יהיה בית-מלון לתיירים. אולי אפשר לצמצם את ההוראה הזו למקרים מיוחדים. האם חברי הוועדה מבקשים שיהיה פירוט?

היו"ר י. מודעי: הצעתי לנסח את הסעיף.

עו"ד י. שורץ: אמרתי שאני מוכן לכך.

שמעתי תלונות מתיירים ששהו במלון בעל כוונות, ושם במשך ימים לא ניקו את החדר.

י. דרניצקי (יודין):

גם כיום יש סמכות לשר התיירות לפי צו הפיקוח, לא עושים מזה שימוש לרעה.

עו"ד י. שורץ:

לפי נוסח הסעיף ניתן יהיה לסגור עסק על כל עבירה קלה כחמורה.

א. אבטבי:

הסעיף לא נתקבל. המשרד יביא ניסוח אחר לסעיף ואז נדון בו. הפרקליטות איננה גוף אובייקטיבי

היו"ר י. מודעי:

הדן בכך, אלא היא צד,

אני מבקש שיירשם שאתם מסכימים לעקרון אלא אתם מבקשים שהסעיף לא יחול אוטומטית על כל עבירה.

עו"ד י. שורץ:

סעיף 23(א) - נדחה. נקבל ניסוח חדש - נדון בו. זוהי החלטת הוועדה.

היו"ר י. מודעי:

כאשר כותבים "נדחה" יכול להיווצר רושם שהוועדה היא נגד הסעיף.

עו"ד י. שורץ:

יש סיכום של הדיונים.

היו"ר י. מודעי:

עקרונית ניתנת לשר הסמכות לא על כל עבירה אלא נביא הצעה לגבי איזה עבירות. יש שוני בין דחיה

עו"ד י. שורץ:

לביקן בקשה לקבל פירוט.

לא יזמנו את החוק, הוא הובא בפנינו. העניין פתוח, חגישו פירוט ונדון בו. בענייני פרוצידורה וסיכום יש רשות לחברי הוועדה להעיר הערות.

היו"ר י. מודעי:

אני מצטער, אינני מחמצא.

עו"ד י. שורץ:

י. דרניצקי (יודין): יכול להיות שבא בחשבון תיקון נוסף שנדבר לא על סגירת העסק אלא על הפסקת הרשיון לעסוק בשירותי

תיירות. יש בית-מלון המקבל תיירים. הוא נמצא אשם בעבירה חמורה על חוק התיירות. יכול להיות שיקל על הוועדה לקבל החלטה האומרת שהמלון לא ייסגר, כי זה בתחום סמכות אחרת, אבל ייאסר עליו לקבל תיירים.

היו"ר י. מודעי: הם ישקלו, זה ענינם.

אנשי המשרד יכולים להשמיע את הערותיהם לאורך כל השורה, אבל לא דיונים הדדיים. אחרי שחברי הוועדה ישמיעו את דעתם, יוכלו אנשי המשרד להעיר ולהגיב. דומני שבשלוש הישיבות האחרונות אנו נגררים ובסוף נתרחק. ננסה להצטמצם.

סעיף 23(ב)

אנו מבקשים לתת סמכות לבית-המשפט, בנוסף לכל עונש אחר, גם לצוות על סגירת העסק או להימנע באותו עסק מכל פעולה שיפרש בצו. יש כאן מגוון אפשרויות לבית-המשפט.

עו"ד י. שורץ:

אינני יכול להצביע על שלילה, כי אני רואה

את הדברים הטובים.

אני חושב שהסעיף מחוייב העניין. הפעם מדובר על הרשעה על-ידי בית-המשפט. מה שאנו מתירים

היו"ר י. מודעי:

לבית-המשפט לעשות זו לא הפסקת עסק אלא הפסקת עיסוק בשירותי תיירות. האמור בסעיף זה חואם את ההערה של חבר-הכנסת יודין.

י. דרניצקי (יודין): הצעתי זאת גם לפני הרשעה.

אני חושב שצריך לאשר את הסעיף בעיקרו שזה עונן
את המסנת של בית-המשפט.

היו"ר י. מודעי:

מה פירוש "סגירת חצרים"?

יש לעחים שהעסק מחנהל גם מסביב. הכוונה היא
למה שנקרא "פרמיסט".

עו"ד י. שורץ:

למשל, בריכת שחיה.

הרב ש. נתן:

סעיף 23(ב) - א ו ש ר

סעיף 23(ג)

אשר לסכומי הקנסות, אנו צריכים לקבל ממשרד המשפטים
הצעה כוללת למערכת הקנסות כדי להעמידה על סכומים

עו"ד י. שורץ:

ריאליים יותר. לכן אין להתייחס לסכומים אלא לעקרון. את עניי הסכומים אני
מבקש להשאיר פתוח. הכוונה היא שכאשר ניתן צו על-ידי בית-המשפט ואדם
איננו מקיים אותו, הוא יהיה צפוי לעונש נוסף על המשך ביצוע העבירה.
יש כאן שני עונשים על אי-קיום הצו ועל המשך ביצוע העבירה. הכל כפוף
להרשעה של בית-משפט.

אני מציע לדחות את הדיון בסעיף כי לא רק ענין
הסכומים הוא פתוח, אלא גם סעיף קטן (א).

היו"ר י. מודעי:

כאשר נראה את הנוסח של סעיף קטן (א) על היקפו וחומרנו נוכל להתייחס
גם לסעיף קטן (ג) ולדון על כך במשולב.

הוחלט: לדחות את הדיון בסעיף 23(ג)

סעיף 24

סעיף זה בא למנוע כפילות.

עו"ד י. שורץ:

סעיף 24 - אושר.

פרק ה' - הוראות שונות

סעיף 25 - תחולה על נאות מרפא

בינתיים נתקבל חוק נאות מרפא. היות ולחוק ההוא
יש אספקטים תיירותיים והוא דן בסוג מסוים של
תיירות מרפא, מוצע להחיל חלק מסעיפי חוק זה, בשינויים המחוייבים, על
נאות מרפא, בהסכמת שר הבריאות, שהוא הממונה על ביצוע חוק נאות מרפא.

עו"ד י. שורץ:

לדעתי צריך לקרוא את חוק נאות מרפא. אינני מכיר
את החוק. תמציאו לחברי הוועדה את החוק ואנו

היו"ר י. מודעי:

נחזור לדון בסעיף זה.

הוחלט: לחזור לדון בסעיף 25 לאחר שחוק נאות מרפא יומצא
לחברי הוועדה לעיון.

סעיף 26 - מינוי ועדות

גם היום השר נעזר בוועדות מיעצות. היות והשר
איננו יכול לטפל בעצמו במכלול הבעיות המתעוררות
מהחוק, מוצע להסמיק את השר להתקין תקנות בדבר כינונה, מינויה וקביעת
תפקידה של כל ועדה או מועצה שתהא דרושה לביצוע החוק.

עו"ד י. שורץ:

פ. פלקסר:

התאחדות בתי מלון בישראל מציעה - יציאת קורא
מהתזכיר שהוגש לוועדת הכלכלה - כי "מכוח החוק
תוקם מועצה מקצועית-ציבורית המורכבת מאנשי מקצוע ולה תוענקנה הסמכויות
הדרושות להשגת המטרה הנ"ל. התקנות שתתקנה על-ידי המועצה המוצעת תהיינה
סעונות אישורו של שר התיירות בטרם תיכנסנה לתוקף. כן אנו מציעים כי
המועצה המקצועית תהיה רשאית - ואף זאת באישורו של השר - להקים ועדות
מקצועיות ולהסמיכן להסדיר עניינים מיוחדים שבחחום סמכותה של המועצה
כגון: דירוג בתי-מלון, קביעת מחירי מינימום ומקסימום, הגדרת הסבירות
של סירוב למתן שירות, או של התנאת תנאי לכך."

היו"ר י. מודעי: אני מניח שבמשרד היו דיונים על ההצעה של התאחדות
בתי-המלון. אנו מבקשים להביא בפני המשרד את
הפניה של הגופים העוסקים בענף התיירות.

עו"ד י. שורץ: אני מוכן לברר זאת. אני מבקש בכל-זאת להשאיר
לשיקול דעתו של השר את קביעת המועצות או הוועדות.
זהו סעיף כללי. אינני חושב שצריך לקבוע בחוק ממי תהינה מורכבות הוועדות.
מטבע הדברים שהשר בבואו להקים ועדה יכול בה נציג של הארגון המייצג
את המספר הגדול ביותר של העוסקים בענף. יש נציג להתאחדות סוכני הנסיעות
ויש נציג להתאחדות בתי-המלון. השר לא יחקין תקנות בלי להתייעץ עם
הנציגים של הגופים האלה. בשם המשרד אני אומר שמוטב להשאיר את החוק בנוסח
זה. לא נקים מועצה בלי לתת את הדעת לשאלה איזה נציגים צריכים להשתתף בה.

הרב ש. נתן: כיו"ר המועצות רצוני להגיד שעד היום הזכר כי
המנהל על-פי הצו מתייעץ במועצה לפני שהוא מגיע
לכלל החלטה אם בענין הדירוג של בתי-המלון או בענין רישוי. לאחר שהוא
מקבל את ההמלצה של המועצה המקצועית הוא צריך לבצע את ההחלטה. תיאורטית
הוא יכול להתנגד לכך, אבל אז הוא צריך לבוא בדברים עם השר כדי לנמק את
התנגדותו. כל המועצות הקיימות הן מקצועיות. אין במועצה הארצית לבתי-
מלון אלא אנשי מקצוע. פרט למנהל שאיננו חבר המועצה, יש להתאחדות בתי-
המלון שלושה נציגים במועצה. יש בה נציג ציבור ונציג של סוכני נסיעות.
לאחרונה משתתף בה גם איש האיגוד המקצועי שהוא נציג עובדי בתי-המלון.
הכוונה היתה שהמועצה תמליץ בפני השר, לא בפני
המנהל. השר מיוצג על-ידי המנהל על-פי הצו והוא פועל לפי מינויו. שום דבר
חדש לא הוצע. ברור כי השר לא ימנה לוועדה מקצועית אלא אנשי מקצוע.

היו"ר י. מודעי: לא זהו הנושא. אנשי הענף הציעו הצעה - והצעתם
איננה מחייבת לא את המשרד ולא את הוועדה - שתוקם
מועצה אחת לא על-פי שיקול דעתו של השר אלא מכוח החוק. סעיף זה אומר
שהשר יתקין תקנות בדבר מינוי מועצה או ועדה. השר יכול להחליט שלא
דרושה כל מועצה ואז לא תהינה תקנות. המשאלה של התאחדות בתי-המלון היא
שהשר יחוייב בחוק להקים מועצה. הם מציעים שהמועצה תמליץ בפני השר על
הקמת ועדות מקצועיות. זוהי גישה שונה מזו שבאה לידי ביטוי בנוסח
שלפנינו. (גב' צ. חביב: יש מועצת תיירות.) היא לא מעוגנת בחוק.
(גב' צ. חביב: גם לא בצו.) השאלה היא: מדוע לא? מועצה כזו קיימת
בהרבה ענפים. אנו נותנים לענף התיירות חוק ספציפי. המועצה היא רק
מייצגת.

עו"ד י. שורץ: אני מוכן להוסיף פסקה האומרת שהשר ימנה ועדות
ויתקין תקנות. אני מתנגד שבחוק יהיה פירוט איזה
ועדות. את זאת אני משאיר לשר בתקנות. אפשר לחייב את השר למנות מועצה,
לא ועדות.

גב' צ. חביב: בדרך-כלל כתוב שהשר רשאי.

היו"ר י. מודעי: הנוסח "שתהא דרושה לדעתו" פירושו: רשאי.
אני מציע לעו"ד שורץ לבחון את הצעתו עם השר,

כי היא יותר חמורה.

עו"ד י. שורץ:

לשר יש כוונה למנות ועדות.

היו"ר י. מודעי:

אני יכול לקבל זאת. אני מציע בכל זאת להתייעץ עם השר בענין כי יש בכך חומרה לחייב שר להקים ועדות. סמכויות השר הממונה בחוק הזרעים הן - ואני מצטט את הסעיף ג' - "שר החקלאות ימנה לענין חוק זה ועדות מייצעות מורכבות מנציגי הציבור ומעובדי המדינה, ולא יתקין תקנות לפי חוק זה אלא לאחר התייעצות בוועדה מייצעת שנתמנתה כאמור."

לאורך כל הדיונים ביקשתם הרחבת סמכויות כדי שתוכל להפעיל את שירותי התיירות. הוועדה כמיטב יכולתה - לא תמיד - ניסתה לתת בידיכם את הכלים האלה. עכשיו הוועדה כנציגת הציבור מבקשת מכם שלא תצמצמו את הסמכויות שלכם אלא תפעילו אותן לפי מה שמקובל בטמיה חוקים, ושהמועצה תהיה מעוגנת בחוק ותהיה חובת התייעצות אתה מטעם השר. הצעתי גם לנציגי המשרד להיוועץ בשר כדי שיבואו עם הסכמה עקרונית. אם תהיה הסכמה עקרונית, תבואו עם ניסוח.

עו"ד י. שורץ:

אני חושב שאפשר לסכם את הנושא, אלא אם כן נודיע אחרת. אני מוכן לקבל את החובה שהשר ימנה ועדות. (היו"ר י. מודעי: .. החובה למנות מועצה.) אתה מציע פירוט?

היו"ר י. מודעי:

הוא ימנה ועדות מייצעות ויהיה חייב להתייעץ אתן, לפי הנוסח של חוק הזרעים.

י. דרניצקי (יודין):

אני מבחין בין החובה להקים מועצה מייצעת, שצריכה להיות בענף זה כמו בענפים אחרים, לבין מתן רשות לשר להקים ועדות נוספות לפי הבנתו.

היו"ר י. מודעי:

למה לקיים דיון אם העקרון מתקבל? במקום שנדון בפרטי העקרון, מוטב שתנסחו אותו ואז נדון על הניסוח.

הרב ש. נחץ:

לא מדובר על מועצה אלא על מועצות. כאן מדובר על מועצות מקצועיות לכל מקצוע בנפרד.

היו"ר י. מודעי:

הנקודות העקרוניות הן: חובת הקמתן של מועצות חובת התייעצות אתן. (עו"ד שורץ: לצורך התקנות.)

ה. דרניצקי (יודין):

אני חושב שחייבת להיות מועצה למכלול בעיות התיירות, שישבו בה כל הנציגים. פרט לכך צריכות להיות ועדות מקצועיות לכל ענף.

היו"ר י. מודעי:

נציגי המשרד ינסחו את הסעיף ברוח העקרונות שקיבלנו.

סעיף 27 - תיקון בחוק התכנון והבניה

עו"ד י. שורץ:

היות ויש קשר בין תיירות לבין פיתוח חופים, אנו מבקשים לצרף נציג של שר התיירות כחבר בוועדה למימי חופים, שהוקמה לפי חוק התכנון והבניה, כדי שיוכל להעלות בה את האספקטים של התיירות בקשר לתכנון ופיתוח חופים.

היו"ר י. מודעי:

כאשר רצונך לתקן חוק, אתה מביא תיקון לאותו חוק ולא לחוק אחר. אם צריך להוסיף נציג לוועדה המוקמת לפי חוק התכנון והבניה, נא לתקן את חוק התכנון והבניה. יש כללים בחקיקה. זה לא מחייב את היועץ המשפטי ולא את בית-המשפט. אם תבקשו מאתנו לעשות זאת, אבקש לדחות את הדיון בסעיף זה כי אני רוצה קודם לקרוא את חוק התכנון והבניה כדי לדעת איך הדברים משתלבים. לדעתי, הדרך הנכונה היא להציע תיקון לחוק התכנון והבניה, שיגיע לוועדה המתאימה המטפלת בחוק זה.

עו"ד י. שורץ: שיטה זו מקובלת בחקיקה, שאני מניח שזאת היתה שיטה מיוחדת. אם נלך בדרך זו צריך יהיה להביא תוצאות חוק מיוחדת לתיקון חוק התכנון והבניה. בהזדמנות שמחוקקת חוק חדש מכניסים גם את התיקון הזה. אין צורך בהצעת חוק נפרדת. זה מופיע בתיקון לתיקון לחוק התכנון והבניה. הצעה זו מובאת על-ידי הממשלה לאחר התייעצות ובהסכמה של השרים. אם לענין זה רוצה הוועדה לקבל מסמך, אוכל להמציאו. זוהי הפרוצידורה לתקן את חוק התכנון והבניה כאן.

היו"ר י. מודעי: הואיל וזו לא בעיה משפטית מובהקת אלא ענין של סדר, רצוני לשאול מהי דעת חברי הוועדה. לי יש בענין זה דעה ברורה. פעמיים התנגדתי לשיטה זו, ופעמיים הוועדות אישרו אותה. שמענו שהממשלה מציעה זו. הנטל הוא על המחוקק, לא על הממשלה. הממשלה איננה ממונה על החקיקה, היא מציעה אותה. יש לנו אפשרות להגיד: תתקנו את חוק התכנון והבניה. אם מקבלים את הדעה שאפשר להכניס את התיקון כאן, אציע לבקש את חוק התכנון והבניה לעיון. הממשלה יכלה בשעתו להביא לקריאה ראשונה בעת ובעונה אחת את הצעת חוק התיירות ואת הצעת התיקון לחוק התכנון והבניה. היועץ המשפטי אמר נכון, שהדבר קיים בעוד חוקים. (עו"ד שורץ: זוהי שיטת החקיקה). נכון, אני מכיר דוגמאות כאלה. אם רוצים להשליט סדר, יש לעשות את התיקון בחוק הנוגע בדבר, אלא אם כן התיקון הוא על הגבול ואז הוא מופיע בשני החוקים.

עו"ד שורץ: אני מציע לאשר זאת הפעם.
היו"ר י. מודעי: זה לא ענין מהותי. אני מדבר על השיטה.

סעיף 27 - אושר

סעיף 28

עו"ד שורץ: גם פקודת העתיקות וגם חוק גנים לאומיים ושמורות טבע יש להם אספקטים של תיירות. התיירים מבקרים במקומות אלה עם מורי דרך, מקימים שם חניונים וכדומה. השרים הממונים על ביצוע החוקים האלה ביקשו שהוראות חוק זה לא יפגעו בהוראות החוקים האחרים.

סעיף 28 - אושר

סעיף 29

היו"ר י. מודעי: לסעיף זה יש תוספת שהסכמנו עליה. היתה הסכמה להוסיף כאן "באישור ועדת הכלכלה".
האם כל החקנות תהינה טעונות אישור ועדת הכלכלה?
גב' צ. חביב: הסמכות ניתנת באופן גלובלי.
היו"ר י. מודעי: אפשר לעשות מיון לפי סעיפים.
גב' צ. חביב: לא כך סיכמנו. לכך ניתנה הסכמתו של היועץ המשפטי דאז.
היו"ר י. מודעי:

עו"ד י. שורץ: עד לפני שנתיים היה השר סוברני בהתקנת תקנות, ונכון שהיו על כך ויכוחים ציבוריים אם התקנות של השר טעונות אישור. האישור בא להגביל את הסמכויות של השר. הבקשה היא לא לעשות זאת באופן גלובלי אלא אפשר למיין את הסעיפים.

היו"ר י. מודעי: אם נציגי המשרד יודיעו, לאחר שהתקבלו כל התקנות לחוק, שיש להם התנגדות עקרונית לכך, ישמע הוועדה את ההתנגדות. אנו רוצים להשלים את המלאכה שהתחלנו בה. העניין סוכם ובהתאם לכך יתווספו כאן המלים: באישור ועדת הכלכלה.

הוחלט: לאשר את סעיף 28 בתוספת המלים "באישור ועדת הכלכלה".

סעיף 30

עו"ד י. שורץ: החוק כולל גם את ענין מורי הדרך, ולכן מוצע לבטל את פקודת מורי הדרך.

סעיף 30 - אושר

סעיף 31 - תחילה

עו"ד י. שורץ: אין טעם שהחוק יכנס לתוקפו לפני שתהינה תקנות. אינני יודע כמה זמן יעבור עד שנכין את התקנות ונביא אותן לאישור ועדת הכלכלה. אני חושב שזה ענין של 6 חודשים.

היו"ר י. מודעי: את סעיף התחילה ננסח לאחר שנסיים את הדיונים בחוק, לאחר שנקבל הערכה כמה זמן דרוש כדי להכין את התקנות ואנו נתן הערכה כמה זמן דרוש כדי לאשר אותן, לפי אופי התקנות.

אני רוצה להודות לאנשי משרד התיירות. עשינו יחד מלאכה קשה. אני מקווה שהחוק ישמש מכשיר ממדרגה ראשונה לקידום נושא התיירות ויקבל את המקום הראוי לו לא רק במערכת המשפט אלא בכל מערכות החיים של המדינה בתחומי הכלכלה, המשק וההסברה. יחד עם דברי התודה אני מתנצל בשם חברי הוועדה ובשמי אם גרמנו לכם הכבדות לצורך ושלא לצורך. כל מה שעשינו - לטובת הענין ולכבודו עשינו. אני מודה גם לחברי הוועדה. פורמלית סיימנו את הקריאה של סעיפי החוק. נחזור למספר סעיפים שהשארנו אותם פתוחים. לאחר שכל מה שהשארנו פתוח יובהר ויסוכם, יובא לפנינו נוסח מתוקן של כל סעיפי החוק. נקיים ישיבה אחת בלבד שבה נסכם את הסעיפים האלה. ואז תהיה הצעת חוק מוכנה להבאתה לקריאה שניה וקריאה שלישית. הזמן להעלאת הסתייגויות יהיה בישיבה הנוספת שתיקבע. לא תהינה הזדמנויות נוספות.

אני מודה לכם ונועל את הישיבה.

(הישיבה ננעלה בשעה 12.30)